

Vedr.: "Vejledning om direkte arealstøtte 2017 - grundbetaling, grønne krav, ø-støtte og støtte til unge landbrugere. J.nr. 16-80183-000001"

23. november 2016

NaturErhvervstyrelsen har den 9. november 2016 sendt udkast til: "*Vejledning om direkte arealstøtte 2017 - grundbetaling, grønne krav, ø-støtte og støtte til unge landbrugere*" i offentlig høring, og i denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

1. Danmarks Jægerforbund har ved gentagne lejligheder - herunder i flere tidligere høringssvar - opfordret til, at der integreres et højere naturhensyn i landbrugsbekendtgørelserne. Det er derfor glædeligt at se, at der med nærværende vejledning, er implementeret større fleksibilitet for landbrugere, så det er muligt at udvise et højere naturhensyn og vi er glade for det gode samarbejde i processen. På trods af mange gode forbedringer, findes der dog stadig en række formuleringer, der nødvendiggør kommentarer fra Danmarks Jægerforbunds side.
2. Side 18, afs. 2.2- I hvilke situationer er man aktiv landbruger?
Det bør nævnes, at etablering af blomsterbrak også er en anerkendt aktivitet. Som formuleringen er i udkastet kræver det indgående kendskab til bekendtgørelsen at forstå dette.
3. Side 27, afs. 2.7.2 - Brakarealer
Regler omkring blomsterbrak bør nævnes her, da de som det senere i vejledningen beskrives er friholdt for slåning. Dette vil være kilde til forvirring, da det er modstridende med det der står i afs. 4.4.1.
4. Side 44, afs. 3.3.1 - Typer af miljøfokusområder (MFO)
Miljøfokusområder har til formål at tilgodese biodiversiteten i landbrugslandet. Det kan derfor undre, at man i Danmark ikke har udnyttet mulighederne i ordningen optimalt. Vi er tilfredse med, at det nu er muligt at skabe mere biodiversitet på brakarealerne, men vi er meget uforstående for, at man har fravalgt flere af de oplagte tilvalg, som tilgodeser biodiversiteten mest. De fleste landbrugere opfylder deres MFO-krav ved at udså efterafgrøder, som de i forvejen skal udså, hvilket ikke nødvendigvis resulterer i mere biodiversitet! Vi foreslår derfor følgende:
 - a. Der bør arbejdes på at indføre følgende MFO-muligheder jf. forordningens bilag II, s. 47¹.
 - i. Enkeltstående træ
 - ii. Markbræmmer
 - iii. Grøfter
 - iv. Traditionelle stendiger (beskyttede stendiger)
 - v. Bræmmer langs skovbryn uden produktion

5. Side 51, afsnit 3.3.5 Frivillige MFO-randzoner
"Det er desuden tilladt senest 30. april at foretage mekanisk jordbehandling på arealet i en bredde på op til 3 meter fra den tilstødende omdriftsmark, hvis der senest denne dato udsås en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter".
Danmarks Jægerforbund er tilfredse med muligheden for at øge naturindholdet i randzonerne. Vi har dog følgende kommentarer:
 - a. Der står i bekendtgørelsen, at arealet skal "tilsås" med en blanding, hvilket udelader muligheden for let jordbehandling af det gamle plantedække, for derefter at lade det stå til naturlig fremspiring. Dette kan være en god måde at reetablere tidligere års frøblandinger, som herefter kan danne et godt plantedække. Der foreslås derfor følgende tilføjelse: ... udsås en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter, eller efterlades til naturlig fremspiring.
 - b. Fristen for tilsåning er sat til d. 30 april, hvilket for mange plantearters vedkommende er meget tidligt. Ved for tidlig udsåning, vil man risikere at plantedækket ikke bliver veletableret og at mange arter udkonkurreres. I god tråd med, at der ønskes ensartede frister for aktiviteter, foreslår vi, at dato for seneste udsåning flyttes til 31 maj, som dyrkningsfristen for afgrøder generelt.
6. Side 52 nederst på siden: *"Adskillelsen kan fx være en plovfure, en markering med hegnspæle eller lignende, der markerer adskillelsen så tydeligt, at der i forbindelse med kontrol ikke er tvivl om, at det drejer sig om to forskellige typer arealer"*. En plovfure kan være en dødsfælde for unger fra jordrugende fugle, mindre pattedyr og insekter. Formålet med MFO er jo at tilgode biodiversiteten, så hensynet til kontrol er ikke et brugbart argument
7. Side 59 Blandinger af MFO-efterafgrøder - sammensætning
Det bør være muligt at anvende flere arter i blandingerne til de pligtige efterafgrøder. Mange arter af bælgplanter samt boghvede efterstræbes af især hjortevildtet, og dermed vil efterafgrøde kunne få betydning som aflastning for skader på vinterafgrøder.
8. Side 72, afs. 4.3.2 Støttebetingelser for arealer med græs, punkt 1.
Arealer med permanent græs og græs i omdrift er yndede områder for pattedyr, fugle og insekter, hvor arter som fx harer og råvildt ofte skjuler deres afkom. Arealer med permanent græs og græs i omdrift, skal slås mindst én gang årligt inden for perioden fra den 1. juni - 15. september. Af hensyn til vildtet bør denne aktivitetsperiode flyttes. Den optimale løsning vil være at flytte aktivitetskravet, så slåningen sker i det tidlige forår frem til 30. april.
9. Side 73, afs. 4.4 Braklagte arealer
Braklagte arealer er vigtige levesteder for mange insekter, fugle og pattedyr. Danmarks Jægerforbund er derfor særligt tilfredse med det gode samarbejde med NaturErhvervstyrelsen og øvrige organisationer på dette område, hvor vi er nået langt med at implementere naturhensyn i driften. Dog er der stadig enkelte punkter, som bør tilpasses.
 - a. Det kan virke meget bureaukratisk at opdele brakken i to forskellige afgrødekategorier. Bureaukrati er den største hindring for biodiversiteten i landbrugslandet. Derfor bør det være tilstrækkeligt at indmelde arealer med samme afgrødekode, så

længe aktivitetskravet er opfyldt på den ene eller den anden måde.

- b. Angående slåningsbrak: Plantedækket skal slås mindst én gang årligt i perioden 1. august - 15. september. Braklagte arealer er vigtige elementer for biodiversiteten, og har i særdeleshed høj værdi i sommerperioden, hvor mange arter blomstrer. Derfor er slåning i den fastsatte periode ofte til skade for insekter og for vildtets yngel. Samtidigt er den høje vegetation vigtigt som vinterdækning for mange vildtarter. Danmarks Jægerforbund foreslår derfor, at slåningsperioden flyttes, så det bliver muligt at slå arealerne i forårsperioden før vækstsæsonen for at opfylde aktivitetskravet. Slåningsperioden kan fx ligge fra 1. marts - 30. april.
 - c. Angående forårsplojning med udsæd af frø- og nektarproducerende blandinger: Aktivitetskravet for braklagte arealer kan opfyldes ved mekanisk jordbehandling med efterfølgende udsåning af frø- og nektarproducerende plantearter. Vi er fra Danmarks Jægerforbunds side særligt tilfredse med denne mulighed, da det giver landbrugere gode muligheder for at tilgodese biodiversiteten. Dog ser vi gerne følgende ændringer/tilføjelser:
 - i. Der står i bekendtgørelsen, at arealet skal "tilsås" med en blanding, hvilket udelader muligheden for let jordbehandling af det gamle plantedække, for derefter at lade det stå til naturlig fremspiring. Dette kan være en god måde at reetablere tidligere års frøblandinger, som herefter kan danne et godt plantedække. Der foreslås derfor følgende tilføjelse: ... udsås en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter, eller efterlades til naturlig fremspiring.
 - ii. Fristen for tilsåning er sat til d. 30 april, hvilket for mange plantearters vedkommende er meget tidligt. Ved for tidlig udsåning, vil man risikere at plantedækket ikke bliver veletableret og at mange arter udkonkurreres. I god tråd med at der ønskes ensartede frister for aktiviteter, foreslår vi, at dato for seneste udsåning flyttes til 31 maj som dyrkningsfristen for afgrøder generelt.
10. Side 83-86 afs. 4.9 Vildt- og bivenlige tiltag.
- Dette er et væsentligt element for Danmarks Jægerforbund, som vi har særligt fokus på, da det har stor betydning for biodiversiteten i landbrugslandet. Reglerne bør være simple at følge og må ikke give anledning til tvivl hos den enkelte lodsejer. Flere af vores medlemmer har oplevet, at der stilles spørgsmål ved deres vildttiltag ved kontrol og derfor er der en vis tilbageholdenhed ved at udføre disse tiltag af frygt for økonomiske sanktioner. Det er ikke i overensstemmelse med visionen for mere biodiversitet i landbrugslandet, at landmænd straffes for at udføre vildt- og bivenlige tiltag. Vi opfordrer derfor til følgende ændringer:
- a. Der bør gives mulighed for enkelte vildt- og bivenlige tiltag på arealer med permanent græs. Danmarks Jægerforbund foreslår, at det skal være muligt, at etablere barjordsstriber og uslåede striber på arealer med permanent græs. Undtaget dog §3 beskyttede arealer.
 - b. Vildt- og bivenlige tiltag betragtes som en del af marken og skal ikke indtegnes særskilt på markkortet. Derfor bør der gælde samme regler som for den øvrige del af marken. Kravet om at vildt- og bivenlige tiltag skal friholdes for tilgroning med træer og buske er derfor en unødvendig skærpelse af reglerne, da det på omdriftsarealer er tilladt at have 50 træer eller buske med op til

100 m² kronedække. Der bør som et minimum indføres en bagatelgrænse, da arealet ellers vil kunne underkendes ved forekomst af bare en enkelt vedplante.

- c. Vildt- og bivenlige tiltag må maksimalt være 10 meter brede og der skal mindst være 10 meter mellem hvert tiltag. Disse bestemmelser er unødvendigt stramme og forhindrer, at tiltagene kan bruges til at arrondere skæve hjørner i marken, da de ofte vil overstige 10 meter i bredden. Det bør være tilstrækkeligt, at regulere tiltagene, så de maksimalt må udgøre 10 procent af markens samlede areal.
 - d. Faktaboks om kvælstofnorm. Det bør være muligt at udføre vildt- og bivenlige tiltag uden fratræk i kvælstofnormen.
 - e. Barjordsstriber
”Du må etablere striberne med en bredde på op til 3 meter langs markkanten eller i sammenhæng med et andet vildt- og bivenligt tiltag.” Danmarks Jægerforbund sætter pris på denne nye formulering, som giver mulighed for placering af barjordsstriber som en del af vildttiltag midt i marken uden, at der som tidligere skulle laves kreative markkort som placerede markkanter til brug for etablering af barjordsstriber.
 - f. Illustrationen på side 84 er noget uklar og kan være kilde til forvirring blandt landbrugerne. Barjordsstriber langs læhegnet ser ud som om den er inde i læhegnet. Desuden ser det rent dyrkningsmæssigt meget besværligt ud og kan måske skræmme landmændene fra at udføre den slags vildtpleje. Rent naturfagligt er en insektvold placeret langs et levende hegn desuden ikke en optimal placering. Danmarks Jægerforbund vil gerne bistå i et samarbejde om en mere klar illustration af mulighederne.
11. Side 86-87 - Frivillige MFO-randzoner og 2 m-bræmmer langs vandløb og søer
”Det er en støttebetingelse, at der udføres en årlig landbrugsaktivitet på frivillige randzoner og 2 m-bræmmer. Da der er forbud mod dyrkning og jordbehandling i frivillige randzoner og 2 m bræmmer vil det oftest være aktivitetskravet for græs, der skal opfyldes. Dvs. plantedækket skal slås mindst én gang om året i perioden 1. juni til 15. september.”
2- meterbræmmer er den sidste bufferzone før mark bliver til vandløb og den er derfor et vigtigt element for at undgå jorderosion ud i vandløbet. Samtidigt er mange insekter og fugle afhængige af kantvegetationen langs bredden som en del af deres livscyklus. Det er derfor ikke fornuftigt at stille krav om slåning af disse 2-meter bræmmer. Afgræsning ned mod vandløbet kan have en række fordele og tilgodese andre arter.
12. Side 102 afs. 5.4 - Veje og kørespor
Danmarks Jægerforbund sætter pris på, at dette punkt er blevet revideret. Forhåbentlig kan markvejene herigennem sikres.
13. S. 105, afs. 6. Markblokke og markkort
Danmarks Jægerforbund hører frustration fra flere landbrugere, som har oplevet, at deres vildt- og bivenlige tiltag tegnes ud af markblokken og at de derfor bliver nødt til at købe dyre rådgivningstimer for at få dem tilbage i markblokken. Dette er ikke hensigtsmæssigt og kan være en motivationsdræber for at pleje biodiversiteten i landbrugslandet. Det er også et problem, at der flere steder pløjes helt til kanten af gamle jorddiger, markskel og vejrabatter for at få de sidste 20 cm med som støtteberettiget areal. Dette er formentlig en af de væsentligste årsager til den voldsomme tilbagegang for biodiversiteten i landbrugslandet. Der bør derfor skabes incitament for landbrugerne til at bevare disse

karakteristiske markopdelinger og bufferzoner! Dette kan fx ske ved at tage beskyttede sten- og jorddiger med som et GLM-landskabelement på linje med fortidsminderne, da de jo i forvejen er registreret og ikke må fjernes.

Ved spørgsmål vedrørende høringssvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes henvendelse rettet til markvildtrådgiver Jens Ljungmann Pedersen, Afd. For Rådgivning og Uddannelse. Telefon: 8188 0408. Mail: jpe@jaegerne.dk

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Claus Lind Christensen
Formand

Direkte tlf. + 45 27 80 28 55
E-mail clc@jaegerne.dk